

Geplaatst op juli 26, 2017

Ziek na een frisse duik?

26 juli 2017

Op warme dagen, is het verleidelijk om een duik te nemen in rivieren of meertjes. Zwemmen in een rivier is nooit een goed idee omdat stromingen verraderlijk sterk kunnen zijn, maar er ligt nog een gevaar op de loer: mensen en honden kunnen door het zwemmen in rivieren en ander ongecontroleerd oppervlaktewater een besmetting oplopen door de bacterie *Leptospira*.

Rattenziekte

Van de Leptospira-bacterie bestaan verschillende substammen die allemaal andere ziekteverschijnselen kunnen veroorzaken. De overkoepelende naam voor die aandoeningen is leptospirose, soms ook rattenziekte genoemd. Een bekende vorm van leptospirose die bij mensen en honden voorkomt is de ziekte van Weil. Ratten (en ook muizen) zijn drager van de ziekte, maar worden zelf niet ziek. De bacterie kan via de ratten- en muizenurine in het oppervlaktewater terechtkomen en de omgeving besmetten. Als mensen of honden in besmet water zwemmen, kunnen zij besmet raken via de mond, wondjes of ogen.

Ziekteverschijnselen

Het merendeel van de patiënten merkt alleen wat milde griepachtige verschijnselen zoals moeheid, misselijkheid, spierpijn en koorts. In veel gevallen verloopt de infectie zonder verschijnselen. Een Leptospira-infectie kan echter ernstige gevolgen hebben zoals lever- en nierfalen of longbloedingen. Als een ziekenhuisopname nodig is, kan het sterftecijfer bij mensen oplopen tot 20% van de gevallen en bij honden nog hoger. Behandeling met antibiotica is mogelijk indien men er op tijd bij is.

Symptomen bij honden

In het begin van de infectie zijn de symptomen mild: algehele malaise, slechte of geen eetlust, soms braken. In een later stadium kunnen de huid, slijmvliezen en het oogwit geel worden. Bij een of meer van deze symptomen is het raadzaam de dierenarts in te schakelen.

Het Veterinair Microbiologisch Diagnostisch Centrum van de faculteit Diergeneeskunde kan op verzoek van dierenartsen bloedmonsters onderzoeken. Onderzoek naar leptospirose vindt ook plaats bij de Universiteitskliniek voor Gezelschapsdieren.

Preventie

Voor honden is er een vaccin, dat bescherming biedt tegen de meest voorkomende Leptospira-substammen in Europa, waaronder de substammen die de ziekte van Weil veroorzaken. Voor mensen is er geen geregistreerd vaccin in Nederland. Dat lijkt erg, maar een besmetting van hond op mens is heel zelden aangetoond. Met een goede hygiëne is het infectiegevaar voor mensen praktisch nihil. Het grootste risico is besmetting met de leptospiren die door ratten in het oppervlakte water worden uitgescheiden. Zwem daarom in zwemwater dat regelmatig gecontroleerd wordt.

Toename aantal besmettingen

Leptospirose bij mensen is een aangifteplichtige ziekte: ieder ziektegeval moet gemeld worden bij het RIVM of de GGD. In de maanden augustus en september zijn er significant meer besmettingen. Sinds een paar jaar zien we een jaarlijkse toename van het aantal ziektegevallen bij mensen én honden. Klimaatverandering speelt hier vermoedelijk een rol. Door de zachte winters overleven meer ratten, muizen en Leptospira-bacteriën, met alle gevolgen van dien:

In 2014 telden artsen in Nederland zo'n 40 gevallen per jaar bij mensen, sindsdien is het aantal meer dan verdubbeld. En betrof het voorheen voornamelijk mensen die in het buitenland waren geweest, nu is vooral het aantal binnenlandse besmettingen gestegen.

Voor leptospirose bij honden geldt geen aangifteplicht, maar dierenartsen gaan uit van circa 100 tot 150 ernstige gevallen per jaar bij honden.

One Health

Zoals uit bovenstaande blijkt kunnen mens en dier door dezelfde ziekteverwekkers besmet worden. Daarmee is de gezondheid van de mens direct verbonden met die van dieren.

Deze gedachte staat ook bekend als het 'One Health concept'. De faculteit Diergeneeskunde speelt een vooraanstaande rol in het uitdragen van die gedachte. Mensen en dieren hebben sociaal-economische interacties door direct fysiek contact, de voedselketen en hun leefomgeving. De gezondheid van alle soorten kan worden gewaarborgd bij het verbeteren van de samenwerking tussen artsen, dierenartsen, wetenschappers, het bedrijfsleven en andere gezondheidsprofessionals, zodat effectieve oplossingen, regels en beleid kunnen worden ontwikkeld. One Health is een belangrijk onderzoeksterrein in het strategisch thema Life Sciences van de Universiteit Utrecht.